

POSTANOWIENIE

22 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 22 sierpnia 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa Banku spółki akcyjnej w W.
przeciwko P.R.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P.R.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 11 października 2022 r., VII AGa 631/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie na rzecz radcy prawnego A.S. kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) złotych, w tym podatek od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 października 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie z powództwa Banku spółki akcyjna w W. przeciwko P.R. o zapłatę, w szczególności umorzył postępowanie apelacyjne w zakresie punktu drugiego zaskarżonego wyroku i oddalił apelację w pozostałej części.

Od wyroku tego skargę kasacyjną wniósł pozwany. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Oręgowego i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania. Jako podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać szczegółowe i wyczerpujące argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarga kasacyjna może zostać uznana za oczywiście uzasadnioną tylko wówczas, gdy trafność jej zarzutów jest dostrzegalna od razu, na pierwszy rzut oka, bez przeprowadzania wnikliwej jurydycznej ich analizy. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc chodzi o sytuacje kiedy wyrok może być uznany za bezprawny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49). Skarżący opiera oczywistą zasadność rzeczowej skargi na zarzucie, jego zdaniem, wadliwej obsady sądu drugiej instancji, powołuje się na okoliczność wydania wyroku po przeprowadzeniu rozprawy, która odbyła się *on line* przy użyciu środków porozumiewania się na odległość w składzie jednego sędziego.

Powyższy tryb procedowania sprawy zdaniem skarżącego nie gwarantuje zachowania podstawowej konstytucyjnej gwarancji, jaką jest rozpoznanie sprawy w sposób rzetelny, przez niezawisły i bezstronny sąd, przez dwie instancje.

Wskazał, że podstawową gwarancją tego prawa jest skład sądu, w szczególności Sądu II instancji. Ustawa szczególna, na którą powołuje się Sąd tj. na czas zagrożenia epidemicznego, w żadnym razie, zdaniem skarżącego, tej zasady nie wyłącza.

Należy uznać, że podnosząc te zarzuty skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi ani też nie można uznać, że w okolicznościach niniejszej sprawy, miała miejsce nieważność postępowania.

Rozpoznanie sprawy na rozprawie poprzez połączenie on line ze stronami w czasie rzeczywistym zapewnia stronie stosowny standard prawa do uczestniczenia w rozprawie, zajęcia stanowiska, prawo do jej wysłuchania i do obrony. Natomiast rozpoznanie sprawy przez skład jednoosobowy nie może być postrzegane w kategorii naruszenia prawa do rozpoznania sprawy przez dwie instancje sądowe. Niewątpliwie rozpoznanie sprawy w sądzie drugiej instancji nie odbyło się w warunkach kolegalności, ale nie narusza to prawa do rozpoznania sprawy przez dwie instancje sądowe.

Sąd Najwyższy w uchwale z 26 kwietnia 2023r., III PZP 6/22, której nadano moc zasady prawnej stwierdził, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Uchwale nadano moc wiążącą od dnia jej wydania, nie wpływa ona jednak na ocenę orzeczeń wydanych przed jej uchwaleniem jak w niniejszej sprawie (zaskarżony wyrok wydano 11 października 2021 r.). Nie oznacza to, że wydany wyrok i postępowanie sądowe przed tą datą nie mogą być badane pod kątem naruszenia prawa strony do rzetelnego procesu.

W uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2020 r., III CZP 95/19, w analogicznej sytuacji, Sąd Najwyższy nie dostrzegł naruszenia Konstytucji RP, w zakresie naruszenia zasady kolegalności wskazując, że rozpatrywane odstępstwo od zasady kolegalności nie jest równoznaczne z naruszeniem (zwłaszcza oczywistym) każdorazowo art. 45 ust. 1 Konstytucji.

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie kwestionowano dopuszczalności wprowadzania wyjątków od modelu kolegalności, lecz wskazywano, że powinno to następować w drodze jasnej regulacji prawnej, możliwej do zrekonstruowania, bez konieczności prowadzenia daleko idących zabiegów interpretacyjnych w warunkach krzyżujących się racji celowościowych (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20 i 74 i z dnia 7 grudnia 2021 r., III CZP 87/20).

W sprawie niniejszej wyrok wydano po przeprowadzeniu rozprawy w trybie *on line*, w okresie kiedy zagrożenie epidemiczne było relne i wiązało się z dużą ilością zachorowań, co można traktować jako proporcjonalne ograniczenie a nie wyłączenie zasady wynikającej z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Nie można też dostrzec okoliczności które wskazywałyby na ograniczenie braku bezstronności czy niezawisłości ze strony sądu. Samo rozstrzygnięcie w zakresie merytorycznym, było wynikiem ustalenia przez sąd meriti, że powód wykazał istnienie tytułu prawnego i okoliczności braku spłaty kredytu na jego rzecz, pozwany zaś nie wykazał by tej spłaty dokonał w zakresie dochodzonym pozwem.

W tym kontekście, i biorąc pod uwagę ogół powołanych powyżej okoliczności nie można uznać, że w sprawie w postępowaniu przed sądem drugiej instancji miała miejsce nieważność postępowania, czy też, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z tych względów w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania orzeczono, jak w treści postanowienia (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, a także § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 19 kwietnia 2023 r., SK 85/19 – przyznał radcy prawnej A.S. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwotę 8100 zł, w tym podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

(R.N.)

